

Nr 45.

Av friherre Beck-Friis m. fl., om ökat anslag till skogsvårdens befrämjande.

I punkten 113 under nionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anvisa till skogsvårdens befrämjande att i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser ett extra reservationsanslag av 550,000 kronor. Detta belopp synes vara alltför knappt tillmätt.

Enligt det av tillkallade sakkunniga den 18 januari 1927 avgivna betänkan- det med utredning angående skogsvårdsstyrelsernas ekonomi beräknades, att dessa styrelser behövde för att någorlunda nöjaktigt kunna fylla sina upp- gifter en inkomstökning av 550,000 kronor om året *utöver* det sedvanliga stats- anslaget å 500,000 kronor samt skogsvårdsavgifter enligt förut gällande regler. Mot denna beräknings riktighet har någon vägande invändning icke förekom- mit, varemot olika meningar yppats angående det av de sakkunniga föreslagna sättet för behovets tillgodoseende.

Kungl. Maj:t framlade för 1927 års riksdag förslag dels om vissa ändringar beträffande skogsaccisen, varigenom 275,000 kronor beräknades skola såsom ökad inkomst tillföras skogsvårdsstyrelserna, dels ock om viss ändring i avse- ende på skogsvårdsavgiftsprocenten, beräknad att lämna ytterligare 275,000 kronor. Härigenom skulle sålunda det behöfliga beloppet av 550,000 kronor erhållas.

Riksdagen avlog emellertid bägge dessa förslag. Detta berodde dock icke på att riksdagen underkände skogsvårdsstyrelsernas behov av ökade inkomster utan sammanhänge med andra förhållanden, bland annat kommunalskatte- frågans fall. Riksdagen uttalade nämligen, att för beredande av de medel, som utöver nuvarande skogsvårdsavgift och nu utgående statsbidrag erfordrades för upprätthållande av dessa styrelser verksamhet, en höjning av statsbidraget syntes vara den utväg, som företrädesvis borde anlitas. Med frågan om så- dan anslagshöjning syntes emellertid kunna anstå till 1928 års riksdag.

Man hade då kunnat vänta, att Kungl. Maj:t skulle till innevarande riksdag framlägga förslag om en sådan erforderlig höjning, som riksdagen ställt i ut- sikt. Men höjningen har inskränkt sig till 50,000 kronor, ett belopp som måste anses alldeles otillräckligt.

Vid bedömandet av detta anslagsbehov har departementschefen haft att till- gå en kalkyl, uppgjord av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, vari detta centralråd efter starka nedskärningar av de från de särskilda skogs- vårdsstyrelserna anmälda behoven nedprutat det begärda anslaget till 750,000 kronor, sålunda innefattande en anslagsökning av 250,000 kronor. Då emeller- tid centralrådet därjämte hemställt om ett särskilt anslag å 100,000 kronor till skogsodling å äldre kalmarker, utgjorde den av centralrådet äskade ökningen 350,000 kronor. Domänstyrelsen och statskontoret, som visserligen avstyrkte

särskilt anslag för sistnämnda ändamål, hava samstämmigt tillstyrkt en anslagsökning av 250,000 kronor, eller en höjning av anslaget från 500,000 till 750,000 kronor. Det torde böra framhållas, att centralrådet vid beräkning av skogsvårdsstyrelsernas anslagsbehov för år 1928 till 750,000 kronor härvid ej räknat med några utgifter för skogsodling av gamla kalmarker. Härför skulle nämligen det begärda extra anslaget å 100,000 kronor användas. Då några särskilda medel för detta ändamål för sagda år ej synas komma att bli ställda till skogsvårdsstyrelsernas förfogande, måste denna viktiga gren av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, även vid erhållande av ett anslag å 750,000 kronor, under ifrågakommande år i stort sett bli försummad.

Då departementschefen likafullt ansett en ökning av allenast 50,000 kronor böra ifrågakomma, torde det vara befogat att något granska de skäl, han anfört för en sådan åsikt. Det må därvid framhållas, att han icke alls omnämnt frågan om ändring i skogsaccisen, och det torde härav kunna slutas att han icke förutsatt att genom en dylik ändring några ökade medel skulle tillföras skogsvårdsstyrelserna.

Innan vi ingå på nämnda granskning bör dock först erinras om, att i den mån tillämpningen av 1923 års skogsvårdslag blir effektiv, skogsvårdsstyrelserna måste vidkännas stegrade utgifter såväl ifråga om den egentliga förvaltningen som med avseende å skogsvårdsbefrämjande åtgärder. Härvid må framhållas, att inom skogsvårdslagens giltighetsområde betydande områden redan avsatts eller inom en nära liggande framtid torde komma att avsättas såsom svår-föryngrade skogar, å vilka saluavverkning enligt den nya lagen i allmänhet ej må verkställas utan utsyning av vederbörande länsjägmästare eller annan av skogsvårdsstyrelsen förordnad person. Tillämpningen härav torde för vissa skogsvårdsstyrelser nödvändiggöra anställande av ytterligare personal. Även beträffande avverkning, som enligt lagen må äga rum utan föregående utsyning, hava skogsvårdsstyrelserna genom densamma ålagts nya och omfattande uppgifter, vilkas behöriga handhavande kräva ökade arbetskrafter. Detta gäller även den utvidgade verksamhet med avseende å skogsbetets reglering, som den i lagen stadgade skärpta reproduktionsskyldigheten torde medföra för skogsvårdsstyrelserna. Det läter icke kunna bestridas, att vissa skogsvårdsstyrelser för närvarande av brist på medel ej äro i stånd att utöva sin verksamhet i den omfattning och på det sätt, som i den nya lagen är avsett. Någon möjlighet för skogsvårdsstyrelserna att av de enskilda skogsägarna uttaga sina genom den nya skogsvårdslagens ikraftträdande ökade kostnader torde ej förefinnas.

Det första skälet, departementschefen anfört för begränsning av anslagsökningen till 50,000 kronor, är att, ehuru centralrådet i sin kalkyl nedbragt skogsvårdsstyrelsernas nettoutgifter under år 1928 för biträde med skogsvård, fondering av medel för inköp av kott och frö under ett kommande fröår samt för undersökning och planläggning av skogsdikningsföretag från 649,000 kronor till 423,000 kronor, dessa utgifter borde kunna ännu mera minskas genom två

åtgärder, nämligen dels sträng sparsamhet och dels skäligen höjning av de avgifter, markägarna hava att utgiva för lämnat biträde till skogsvårdsåtgärder. Den av centralrådet vidtagna reduktionen med drygt en tredjedel av det begärda beloppet synes dock i och för sig vara tillräckligt kraftig för att både den yttersta sparsamhet och alla möjliga avgiftshöjningar skola behöva tagas i anspråk för att verksamheten skall kunna i skäligen omfattning hållas gående. Även sparsamhet och avgiftshöjningar ha sina gränser, och det torde vara otvivelaktigt att dessa gränser äro fullt uppnådda genom centralrådets kraftiga reduktion. Det bör också framhållas, att skogsvårdsstyrelserna icke kunna i alla avseenden tagas som en enhet utan att verkliga förhållandet är, att, även om för vissa styrelser dylika åtgärder ännu måhända kunna vara i någon mån möjliga, de flesta äro urständssatta att gå längre härutinnan, än de på grund av hårt nödtvång under flera år redan måst göra.

Departementschefens andra skäl är, att vissa skogsvårdsstyrelser alltjämt hava disponibla tillgångar över skulder, uppgående vid 1927 års slut till ungefär 1,147,000 kronor, och att dessa behållningar borde kunna försiktigt anlitas till bestridande av löpande utgifter. De sakkunnigas förenämnda utredning ådagalägger, att just en sådan förbrukning av disponibla behållningar redan sedan flera år ägt rum i mycket stor utsträckning, i det att för samtliga de äldre skogsvårdsstyrelserna beloppet av dylika behållningar nedgått med icke mindre än 61,3 % endast under de fyra åren 1923—1926. Dessa behållningar fördela sig ytterst ojämnt. Enligt de sakkunnigas utredning hade vid slutet av år 1926 fem skogsvårdsstyrelser skulder till högre belopp än tillgångarna och för åtta av de återstående understeg den disponibla behållningen 30,000 kronor. Endast för fem översteg beloppet 100,000 kronor. Centralrådet har beräknat minskningen under år 1927 till 300,000 kronor. De fattigare skogsvårdsstyrelserna, som fullständigt eller nästan fullständigt sakna rörelsekapital, hava sedan länge nödgats låna upp pengar i bank mot styrelsens personliga borgen i hopp att vid årets slut, då statsanslaget och de reserverade skogsvårdsavgifterna fördelas, kunna återbetala lånet. Det lär ej vara för mycket sagt, att det är staten ovärdigt att på detta sätt statsfunktioner måste tillgodoses genom enskilda personers kredit. Om detta förhållande fortfar, torde det ej kunna undgås att svårigheter uppstå att finna personer, som äro benägna att mottaga uppdrag såsom ledamot av skogsvårdsstyrelse, vilket ju är oavlönat men ålägger ledamot såväl ämbetsmannaansvar enligt lag för verksamhetens behöriga fullgörande som ock därjämte genom omständigheternas makt personlig ekonomisk risk. Även om några få skogsvårdsstyrelser ännu något år skulle kunna taga ett mindre belopp av sina behållningar till bestridande av löpande utgifter, är detta således en omöjlighet för alla de övriga. Departementschefens anvisning på denna utväg kan därför i allmänhet icke efterkommas.

Vidare framhåller departementschefen, att med den under år 1927 inträdda stegringen i prisen å vissa slag av trävaror skogsvårdsstyrelsernas inkomster av

skogsvårdsavgifter torde komma att ökas från och med år 1929. Härvid är att märka, att den under 1927 inträdda stegringen i prisen å vissa slag av trävaror (timmer) samtidigt följts av en sänkning i prisen å andra slag, nämligen massaved. Det är därför ej säkert, att prisläget å trävaror under sagda år kommer att medföra i jämförelse med föregående år ökade skogsvårdsavgifter. En eventuell ökning kan under alla förhållanden ej bliva av den betydelse, att den i så hög grad förbättrar de fattigare skogsvårdsstyrelsernas ekonomi, att den begärda anslagsökningen blir överflödig. Härjämte bör påpekas, att en sådan ökning skulle göra sig gällande först från och med år 1929. För det nu ifrågakvarande budgetåret, som avser bidrag till skogsvårdsstyrelserna under år 1928, bereder den ingen lättnad.

Slutligen hänvisar departementschefen på att han tillstyrker, att det särskilda anslaget till skogsutdikning höjes från 200,000 kronor till 300,000 kronor. Denna höjning må tacksamt erkännas, dock under erinran att såväl de sakkunniga som centralrådet ansett ett årsbelopp av 500,000 kronor vara erforderligt. Denna anslagsökning inverkar emellertid icke på skogsvårdsstyrelsernas behov av medel till övriga ändamål.

Då departementschefen därefter omnämner den pågående utredningen angående ändring i gällande bestämmelser rörande redovisning av från allmänna skogar utgående skogsvårdsavgifter, synes detta ske blott för att meddela riksdagen denna utredningsfrågas läge och icke i avsikt att häri finna något motiv för anslagsbeloppet till skogsvårdens befrämjande. Det är också uppenbart, att hur denna redovisningsfråga än ordnas, komma icke några ökade medel att endast därigenom erhållas. Denna fråga gäller ju fördelningen och icke själva beloppets storlek. Anledning saknas därför att nu gå vidare in på densamma.

Genom det nu anförda torde vara ådagalagt, att de av departementschefen angivna skälen för anslagets begränsning till allenast 550,000 kronor ej kunna anses bärande. Däremot utvisa såväl de sakkunnigas utredning som skogsvårdsstyrelsernas budgetsförslag och centralrådets av domänstyrelsen och statskontoret tillstyrkta framställning, att ett anslag av allra minst 750,000 kronor är oavvisligen behövt för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under år 1928.

Under åberopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta att höja det av Kungl. Maj:t för budgetåret 1928—1929 till skogsvårdens befrämjande att i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser begärda extra reservationsanslaget å 550,000 kronor med 200,000 kronor till 750,000 kronor.

Stockholm den 18 januari 1928.

Erik Anderson.
J. B. Johansson.

Per Henning Sjöblom.
Karl Andersson.

Johan Beck-Friis.
Åke Ingeström.
Valfrid Eriksson.